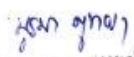
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา		
	ระเบียบปฏิบัติ (System Procedure)	เอกสารหมายเลข : SP-YCPH-IC-005	จัดทำเมื่อ : 01/10/2567
		ฉบับที่ : A	แก้ไขครั้งที่ : 02
	วันที่ออกเอกสาร : 01/10/2567	หน้าที่ : 1 ของ 8 หน้า	

เรื่อง : เครื่องป้องกันร่างกาย	
หน่วยงาน งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	กลุ่มงาน การพยาบาล
<p>ระเบียบปฏิบัติ</p> <p>เรื่อง : เครื่องป้องกันร่างกาย</p> <p>งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ</p> <p>โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา จังหวัดยะลา</p>	

ผู้จัดทำเอกสาร

(นางสาวนุรมา ตูหยง)

พยาบาลโรคติดเชื้อและควบคุมการติดเชื้อ รพ.ยะหา

ผู้ทบทวนเอกสาร

ผู้อนุมัติใช้

(พลู ราอูมิน โตะเฮ็ง)

ประธานกรรมการทีมควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ

(นายทินกร บินหะยี่อารง)

ผอ.รพ.ยะหา

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา ห้ามนำออกไปใช้ภายนอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : SP หมายเลขเอกสาร : SP-YH-IC-005
เรื่อง เครื่องป้องกันร่างกาย	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 2/8

หลักการใช้เครื่องป้องกันร่างกาย (Personal Protective Equipment – PPE.)

1. **ใช้เมื่อจำเป็น** ควรใช้เครื่องป้องกันร่างกายเฉพาะในกรณีที่มีข้อ บ่งชี้ให้ใช้เท่านั้น และเมื่อหมดกิจกรรมนั้นแล้วให้ถอดเครื่องป้องกันร่างกายนั้นออก
2. **เลือกใช้เครื่องป้องกันให้เหมาะสมแก่งาน** การเลือกใช้เครื่อง ป้องกันร่างกายแต่ละชนิดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ว่าต้องการป้องกันใครและอวัยวะส่วนใด ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ว่ากิจกรรมแต่ละอย่างเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อโรคหรือสารพิษหรือไม่
3. **เลือกใช้ขนาดที่พอดี** ต้องใช้เครื่องป้องกันร่างกายที่มีขนาดเหมาะสม เพื่อให้ได้ผลดีในด้านการป้องกันและสะดวกต่อการปฏิบัติงาน
4. **เลือกใช้ให้เหมาะกับเศรษฐกิจฐานะ**
5. **การหมั่นเวียนและกำจัดอย่างเหมาะสม**

การใช้เครื่องป้องกันร่างกาย

เครื่องป้องกันร่างกายที่ใช้ทางการแพทย์ประกอบด้วย

1. หมวก (cap)
2. แว่นป้องกันตา (eyeware)
3. ผ้าปิดปาก - จมูก (mask)
4. ถุงมือ (glove)
5. เสื้อคลุม (gown)
6. ผ้ากันเปื้อน (apron)
7. รองเท้า (footware)

หมวก

ทำด้วยผ้าหรือกระดาษ ต้องมีขนาด พอดีที่จะคลุมผมได้หมด

ประโยชน์ของหมวก ที่สำคัญคือป้องกันการกระจายของซีรั้งแค และเส้นผมของผู้สวมใส่

ข้อบ่งชี้

1. ผ่าตัดหรือช่วยผ่าตัด
2. ปฏิบัติงานอยู่ในสถานที่ที่ต้องการความสะอาด เช่น ห้องผ่าตัดและบริเวณใกล้เคียง
3. ขณะปฏิบัติงานเกี่ยวกับวัสดุปราศจากเชื้อ เช่น เตรีียมยา สารน้ำที่ให้ทางหลอดเลือด

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : SP หมายเลขเอกสาร : SP-YH-IC-005
เรื่อง เครื่องป้องกันร่างกาย	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 27 เมษายน 2561
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 01 หน้า/จำนวนหน้า : 3/8

แว่นป้องกันตา

ต้องเป็นแว่นที่ปกปิดเพื่อป้องกันสิ่งปนเปื้อนเชื้อโรคที่เป็นน้ำหรือละอองไม่ให้กระเด็นหรือพุ่งเข้าตา
ข้อบ่งชี้

1. หัตถการที่อาจจะมีเลือดกระเด็นเข้าตา เช่น การผ่าตัด การทำคลอด
2. หัตถการที่คาดว่าอาจจะมีสารคัดหลั่งพุ่งเข้าตา เช่น การดูดเสมหะ ผู้ป่วย
3. หัตถการที่อาจจะมีละอองฝอยเข้าตา เช่น การกรอฟัน การกรอหรือ เลื่อยกระดูก การปฏิบัติงาน

ในห้องปฏิบัติการ ฯลฯ

วัสดุที่ใช้ป้องกันตา มี 4 ชนิดดังนี้

1. แว่นตาธรรมดา ไม่มีแผงป้องกัน สารน้ำหรือละอองจะเข้าตา ได้จากด้านข้างและด้านล่างไม่เหมาะสมสำหรับหัตถการที่มีความเสี่ยง
2. แว่นตาที่มีแผงกัน แผงด้านข้างและด้านล่างจะกระชับกับ ใบหน้า ช่วยป้องกันสารน้ำและละอองได้อย่างดี
3. แว่นตาสำหรับสวมใส่ขณะว่ายน้ำ จะกระชับแน่นกับใบหน้า ป้องกันไม่ให้ละอองเข้าตา
4. หน้ากาก (face shield) อาจจะเป็นแผงติดกับกรอบ ใช้สวม ศีรษะ ข้อดีคือน้ำหนักน้อย ใส่สะดวก แต่การป้องกันน้ำหรือละอองที่เข้าทางด้านข้างและด้านล่างไม่ค่อยดี

ผ้าปิดปาก - จมูก

ข้อบ่งชี้

1. การทำหัตถการ เช่น ผ่าตัด ฟอกผิวหนังผู้ป่วยไฟไหม้น้ำร้อนลวก ฯลฯ
2. เมื่อบุคลากรหรือผู้เยี่ยมไข้เป็นโรคที่ติดต่อได้ทางลมหายใจ เช่น ไข้หวัด วัณโรค ฯลฯ
3. การดูแลผู้ป่วยหรือการปฏิบัติงานในห้องทดลองที่อาจจะมีเลือด สารน้ำหรือละอองของสิ่งเหล่านี้กระเด็นเข้าปาก จมูก

การปฏิบัติงานที่เสี่ยงต่อการได้รับเชื้อโรคเข้าทางลมหายใจ

ควรสวมหน้ากากกรองอากาศ(high efficiency particular air - HEPA filter mask)

กรณีที่จะต้องใช้หน้ากากกรองอากาศ

1. หัตถการที่เสี่ยงต่อการรับเชื้อจากผู้ป่วย ได้แก่ การส่องกล้องเข้าทางเดินหายใจ (bron - choscopy) การทำกายภาพบำบัด เพื่อให้ผู้ป่วยไอ เป็นต้น

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : SP หมายเลขเอกสาร : SP-YH-IC-005
เรื่อง เครื่องป้องกันร่างกาย	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 4/8

2. การปฏิบัติงานที่เสี่ยงต่อการสูดเชื้อโรคเข้าทางเดินหายใจ เช่น โรคติดต่อทางอากาศ, ละอองฝอย และในห้องปฏิบัติการ

ขั้นตอนการสวมหน้ากากกรองอากาศ

1. เลือกขนาดที่เหมาะสมกับตนเอง
2. สวมให้คลุมจมูก ปากและคาง
3. กดแถบลวดให้แนบสนิทกับจมูก
4. คล้องเชือกเหนือศีรษะ
5. ขยับให้หน้ากากกระชับพอดี
6. ตรวจสอบความแน่น (fit check)
 - 6.1 หายใจเข้า – หน้าการควรยุบตัวลงเล็กน้อย
 - 6.2 หายใจออก – สังเกตลมรั่วตามแนวสันจมูก คาง

ถุงมือ

ประโยชน์ของถุงมือที่ใช้ทางการแพทย์ มี 2 ประการ คือ

1. ป้องกันมือที่อยู่ในถุงมือมิให้สัมผัสกับสิ่งสกปรก สารพิษ หรือเชื้อโรค
2. ป้องกันสิ่งที่จับต้องมิให้เป็นสิ่งสกปรกหรือเชื้อโรค ที่อยู่บนมือ

ประเภทของถุงมือ ถุงมือที่ใช้ในสถานพยาบาล มี 2 ประเภท คือ

1. ถุงมือปราศจากเชื้อ (sterile glove) อาจจะเป็นถุงมือที่ใช้ครั้งเดียว (disposable) หรือถุงมือที่ใช้แล้วนำไปล้างแล้วอบไอน้ำฆ่าเชื้อ (reusable) โดยทั่วไปมี 2 ขนาด คือ
 - 1.1 ถุงมือปราศจากเชื้อขนาดสั้น ใช้งานทั่วไป
 - 1.2 ถุงมือปราศจากเชื้อขนาดยาว ใช้สำหรับการล้างรถหรือผ่าตัด อวัยวะที่อยู่ลึก
2. ถุงมือสะอาด (non - sterile glove) เป็นถุงมือที่ไม่ได้รับการทำให้ปราศจากเชื้อ ประกอบด้วย
 - 2.1 ถุงมือที่สวมเพื่อใช้ในการตรวจ (examination glove) ใช้สวม มือก่อนสัมผัสสิ่งของที่สกปรก มีพิษ หรือมีเชื้อโรค
 - 2.2 ถุงมืออย่างชนิดหนา (heavy - duty glove) เป็นถุงมือที่ใช้ในงานซักล้าง หรือหยิบจับของหนักๆ ที่สกปรก

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : SP หมายเลขเอกสาร : SP-YH-IC-005
เรื่อง เครื่องป้องกันร่างกาย	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 5/8

ถุงมือปราศจากเชื้อ : ข้อบ่งชี้

1. ควรหยิบจับเครื่องมือที่ปราศจากเชื้อ
2. การทำหัตถการ เช่น การเจาะ การผ่าตัด ฯลฯ

วิธีการใช้

1. ถุงมือปราศจากเชื้อ

1.1 ก่อนใส่ถุงมือให้ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและน้ำยาทำลายเชื้อนาน 3 - 5 นาที (surgical handwashing) เพื่อป้องกันเชื้อบนมือไม่ให้ไปปนเปื้อน วัสดุ หรือร่างกายของผู้ป่วยที่จำเป็นต้องในกรณีที่ถุงมือขาด เนื่องจากถุงมือ ที่ใช้อาจจะขาดก่อนใช้หรือหลังจากการใช้ก็ได้ ในกรณีเช่นนี้มือที่สะอาด จะมีอันตรายน้อยกว่ามือที่สกปรก

1.2 เมื่อล้างมือแล้วเช็ดมือให้แห้งด้วยผ้าปราศจากเชื้อจนแห้ง แล้วจึงสวมถุงมืออย่างถูกวิธี โดยระวังไม่ให้ผิวหนังนอกของถุงมือสัมผัสกับผิวหนัง

1.3 ถ้าถุงมือรั่วหรือขาดเล็กน้อยขณะใช้ ให้สวมถุงมือปราศจากเชื้อคู่อื่นที่คลุมบนถุงมือเก่า แต่ถ้าขาดมาก เช่น นิ้วทะลุถุงมือออกมา ให้ถอดถุงมือทิ้งแล้วล้างมือด้วยน้ำยาทำลายเชื้อเช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้นก่อนสวมถุงมือใหม่

1.4 เมื่อเสร็จภารกิจ ให้เช็ดหรือล้างเลือดหรือหนองออกจากถุงมือให้มากที่สุด แล้วจึงถอดถุงมือใส่ลงในถังที่เตรียมไว้ เพื่อนำไปซักล้างและเข้ากระบวนการทำให้ปราศจากเชื้อต่อไป ถ้าเป็นถุงมือใช้ครั้งเดียว ให้ถอดทิ้งในถุงมูลฝอยติดเชื้อหลังจากใช้ทันทีโดยไม่ต้องเช็ด หรือล้าง

1.5 เมื่อถอดถุงมือแล้ว ให้ล้างมือด้วยน้ำและน้ำยาทำลายเชื้อนาน ประมาณ 30 วินาที (hygienic handwashing) เพื่อทำลายเชื้อบน ผิวหนังที่อาจติดมาเนื่องจากถุงมือรั่วหรือขาดระหว่างใช้งาน

ถุงมือสะอาด : ข้อบ่งชี้

1. ควรหยิบจับสิ่งของสกปรก นำรังเกียจ มีสารพิษ หรือมีเชื้อ โรค
2. การจับต้องผู้ป่วยหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของผู้ป่วย ที่มีหรือคาดว่าจะมีเชื้อโรคอันตราย
3. การหยิบจับ ล้าง วัสดุหรือสถานที่ที่สกปรก หรือมีเชื้อโรค (ใช้ถุงมืออย่างชนิดหนา)

วิธีการใช้

1 ถ้ามีแผลที่มือหรือนิ้วมือ ให้ปิดแผลด้วยพลาสติกให้มิดชิดก่อนสวมถุงมือ เพื่อป้องกันสิ่งสกปรก เชื้อโรค หรือสารพิษไม่ให้เข้าทางบาดแผลในกรณีที่ถุงมือรั่วหรือขาด

- 2 การจับต้องผู้ป่วยรายใหม่ให้เปลี่ยนถุงมือคู่อื่นก่อนจับต้องผู้ป่วยรายใหม่

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : SP หมายเลขเอกสาร : SP-YH-IC-005
เรื่อง เครื่องป้องกันร่างกาย	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 6/8

3 เมื่อเสร็จภารกิจแล้ว ถอดถุงมือทิ้งลงในถังรองรับเพื่อแช่ในน้ำยา ทำลายเชื้อก่อนซักล้างแล้วนำมาใช้ใหม่ต่อไป ถ้าเป็นถุงมือใช้ครั้งเดียว ให้ถอดทิ้งลงในถุงมูลฝอยติดเชื้อ

4 ล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่หลังจากถอดถุงมือแล้ว

การสวมถุงมือโดยไม่จำเป็นที่พบได้บ่อย ๆ มีดังนี้

1. การจับต้องผู้ป่วยที่ไม่มีบาดแผล ไม่เป็นโรคติดต่อ เช่น การจับชีพจร การวัดความดันโลหิต การวัดอุณหภูมิร่างกาย ฯลฯ
2. การทำงานเอกสาร เช่น การเขียนรายงาน การกรอกรายงาน เชื้อที่ติดบนถุงมือจะติดกับเอกสารที่สัมผัส คนที่จับต้องต่อมาจะติดเชื้อได้
3. การจับหูโทรศัพท์ เปิดปิดประตูโดยใช้มือปิดลูกบิด ฯลฯ

เสื้อคลุม

ข้อบ่งชี้

1. เมื่อจะสัมผัสกับสิ่งที่มีเชื้อโรค เช่น การอุ้มเด็กที่มีแผลพุพองตามตัว
2. เพื่อป้องกันเชื้อโรคแพร่สู่ผู้ป่วย เช่น การทำผ่าตัด ทำคลอด ฯลฯ

ผ้ากันเปื้อน

ผู้ปฏิบัติงานควรใส่ผ้ากันเปื้อนทับเสื้อผ้าที่สวมอยู่เช่น ขณะผ่าตัด สารคัดหลั่งอาจจะซึมผ่านเสื้อคลุมถูกผิวหนังใต้เสื้อคลุมได้หรือขณะล้างของสกปรก

ผ้ากันเปื้อนในปัจจุบันส่วนใหญ่ทำด้วยพลาสติก อาจจะเป็น ชนิดที่ใช้ครั้งเดียวทิ้งหรือชนิดที่ซักล้างนำมาใช้ใหม่ได้ การเลือกจะใช้ชนิดใดก็ขึ้นกับเศรษฐฐานะ โดยทั่วไปชนิดที่ใช้ครั้งเดียว จะมีราคาสูงกว่า

รองเท้า

ชนิดและประโยชน์ของรองเท้า

1. รองเท้าแตะ ส่วนใหญ่เป็นรองเท้าฟองน้ำ มีประโยชน์ในการ ลดเสียงดังเวลาเดิน ถ้าล้างทำความสะอาดจะช่วยลดความสกปรกของพื้น
2. รองเท้ายางหุ้มข้อ (รองเท้าบูท) ใช้ป้องกันเท้าจากสารน้ำที่สกปรก

 YAHA CROWN PRINCE HOSPITAL	ประเภท : SP หมายเลขเอกสาร : SP-YH-IC-005
เรื่อง เครื่องป้องกันร่างกาย	วันที่ประกาศใช้เอกสาร : 01 ตุลาคม 2567
ฝ่าย/งาน/ทีม : งานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ	ครั้งที่แก้ไข : 02 หน้า/จำนวนหน้า : 7/8

สถานที่ที่ควรใช้รองเท้าพิเศษ

1. ห้องผ่าตัด ผู้ที่จะเข้าห้องผ่าตัดต้องสวมรองเท้าสะอาด ส่วนใหญ่เป็น รองเท้าฟองน้ำ
2. หน่วยอภิบาลที่ต้องการความสะอาด เช่น หอผู้ป่วยไฟไหม้น้ำร้อนลวก ผู้ป่วยเปลี่ยนอวัยวะ หน่วยไตเทียม ส่วนหออภิบาลอื่น ๆ
3. ห้องคลอด ผู้ทำคลอดควรใส่รองเท้ายางหุ้มข้อเพื่อป้องกันเลือดเปื้อนเท้า ขณะทำคลอด
4. บริเวณพื้นที่เปียก สกปรก มีเชื้อโรค เช่น ห้องน้ำ เรือนพักขยะ ผู้ปฏิบัติงานควรใส่รองเท้ายางหุ้มข้อ

การดูแลรองเท้า

1. รองเท้าที่ใส่เข้าบริเวณสะอาด ได้แก่ รองเท้าแตะฟองน้ำและ รองเท้าที่ใส่เข้าห้องผ่าตัดส่วนตัว ควรล้างด้วยน้ำและ ผงซักฟอก และเช็ดทำความสะอาดเมื่อสกปรก ไม่ใส่รองเท้าเหล่านี้เมื่อเดินไปบริเวณที่สกปรก เช่น เข้าห้องน้ำ บนถนน
2. รองเท้ายางหุ้มข้อ เมื่อใช้แล้ว ให้ใช้น้ำราดหรือฉีดกำจัดสิ่งสกปรกที่เประอะเปื้อนอยู่ออกแล้วขัดล้างด้วยน้ำและ ผงซักฟอก นำไปผึ่งให้แห้ง

ขั้นตอนการใส่และถอดเครื่องป้องกันร่างกาย

ขั้นตอนการใส่เครื่องป้องกันร่างกาย

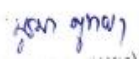

- 1) เสื้อคลุม
- 2) ผ้าปิดปาก - จมูก
- 3) แว่น/กระจังหน้า
- 4) หมวก
- 5) ถุงมือ
- 6) รองเท้าบู๊ต

ขั้นตอนการถอดเครื่องป้องกันร่างกาย

- 1) ถุงมือ
- 2) หมวก
- 3) แว่นตา
- 4) เสื้อคลุมและรองเท้า
- 5) ผ้าปิดปาก - จมูก

บรรณานุกรม

1. Ayliffe GAJ, Lowbury ELJ, Geddes AM, Williams JD. Prevention of infection in wards I : Ward procedures and dressing techniques. In : Ayliffe GAJ, Lowbury ELJ, Geddes AM, Williams JD (eds). Control of Hospital Infection, A practical handbook. London, Glasgow, New York, Tokyo, Melbourne, Madras : Chapman and Hall Medical 1992; pp 115-41.
2. Doebbling BN, Pfaller MA, Houston AC, et al. Removal of nosocomial pathogens from the contaminated glove, implication for glove reuse and handwashing. Ann Intern Med 1988; 109: 394-8.
3. Forfar JO, McCabe AF. Masking and gowning in nurseries for the newborn infant : Effect on staphylococcal carriage and infection. BMJ 1985; 1: 76-9.
4. Taylor LJ. Are masks necessary in operating theatres and wards? J Hosp Infect 1980; 1: 173.
5. Copp G, Slezak L, Dudley N, Mailhot CB. Footware practices and operating room contamination. Nurs Res 1987; 36: 366-9.

ผู้จัดทำเอกสาร	ผู้รับรอง	ผู้อนุมัติใช้
		
(นางสาวนุรมา ตูหยง) พยาบาลโรคติดเชื้อและควบคุม การติดเชื้อ รพร.ยะหา	(พญ ราอูมีน โตะเฮ็ง) ประธานกรรมการทีมควบคุมและ ป้องกันการติดเชื้อ	(นายทินกร บินหะยี่อารง) ผอก.รพร.ยะหา

เอกสารนี้เป็นสมบัติของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชยะหา ห้ามนำออกไปใช้ภายนอกหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต